

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 230/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libora Duľa o možných dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 600/2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 600/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia senátom Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Oznámenie možných dôvodov vylúčenia a skutkový stav

1. Sudca IV. senátu ústavného Libor Duľa podaním z 5. apríla 2023 v súlade s § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že vo veci ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 ústavy a práva na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32 D 16/2021-79 z 27. októbra 2022 vo výroku, ktorým zamietol návrh na určenie neplatnosti písomného napomenutia predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky č. SR 759/2020-1527 z 9. novembra 2020. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Dudítšovi, ktorý je taktiež členom IV. senátu ústavného súdu.

1.2 Sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ktorý bol do roku 2021 na podklade zmluvy o výkone činnosti externého poradcu externým poradcom sudcu Libora Duľu, pričom po dočasnom prerušení spolupráce výlučne z organizačných dôvodov počíta v dohľadnej dobe s jej obnovením. Preto je toho názoru, že v tejto veci sú dané okolnosti, ktoré by mohli znamenať jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, a to pre možný pomer k jeho zástupcovi (§ 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

2. Pokynom predsedu ústavného súdu Ivana Fiačana z 5. apríla 2023 bolo oznámenie pridelené do senátu I. ÚS na ďalší postup podľa čl. IV bodu 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) v zmysle § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde [čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce].

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

3. Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú právnu úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v § 49 až § 52.

4. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. V zmysle § 49 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde, ako aj z pohľadu čl. 6 ods. 1 dohovoru je nestrannosť sudcu obyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti, pričom ju možno posudzovať na základe dvoch rôznych prístupov. Na jednej strane sa rozlišuje subjektívny prístup, pri ktorom sa skúma stav mysle sudcu, teda to, čo si sudca v danej situácii myslel vo svojom vnútornom vedomí, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola vylúčená každá pochybnosť o jeho nestrannosti. Objektívny prístup spočíva v otázke, či nezávisle na osobnom správaní sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať súdy pri stranách v demokratickej spoločnosti [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Padovani v. Taliansko z 26. 2. 1993]. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo) [m. m. III. ÚS 24/05].

8. Ústavný súd už vo svojej predošlej judikatúre konštatoval, že z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul ESLP dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (porov. Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10. 1. 2012). Ako je už aj naznačené v bode 8, nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. Olujić v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9. 2. 2012, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. Thorgeir Thorgeirson v. Island, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok ESLP z 25. 6. 1992, bod 51).

9. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 600/2022 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duľu dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

10. Ústavný súd bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Libor Duľa vo svojom oznámení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), bol však toho názoru, že pre možný pomer k jeho zástupcovi sťažovateľa sú dané objektívne okolnosti, ktoré by mohli znamenať jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa s poukazom na to, že chce spoluprácu s [REDACTED] obnoviť.

11. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zistil, že advokát [REDACTED], mal uzatvorenú zmluvu a vykazované výkony ako externý poradca sudcu ústavného súdu Libora Duľu v roku 2020 ([REDACTED]) a v roku 2021 od 1. januára 2021 do 30. júna 2021. V súčasnej dobe teda ako externý poradca na ústavnom súde nepôsobí, a to už 21 mesiacov. V čase, keď [REDACTED] ako externý poradca pôsobil, rozhodol ústavný súd o vylúčení sudcu ústavného súdu Libora Duľu uznesením č. k. I. ÚS 154/2020 z 2. apríla 2020 pre možné pochybnosti o jeho najmä objektívnej zaujatosti vo veci, a to z dôvodu pracovných, resp. kolegiálnych vzťahov k právnenému zástupcovi sťažovateľky ako svojmu externému poradcovi.

12. Pri rozhodovaní o vylúčení sudcu pri externých poradcov ústavného súdu má ústavný súd síce viac-menej ustálenú judikatúru námietkových senátov (napr. I. ÚS 154/2020, IV. ÚS 630/2021, I. ÚS 231/2022), podľa ktorej predstavuje pracovný vzťah sudcu k právnenému zástupcovi sťažovateľa ako svojmu externému poradcovi dôvod na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti tohto sťažovateľa. Uvedené platí aj v prípade, že externý poradca zastupoval sťažovateľa iba v pôvodnom konaní, nie pred ústavným súdom (IV. ÚS 336/2021). Obdobne ústavný súd pristúpil aj vo vzťahu k pomeru sudcu k právnenému zástupcovi zúčastnenej osoby (porovnaj IV. ÚS 401/2020), dokonca aj v prípade ak už aktuálne nepôsobí ako advokát, ani ako externý poradca (IV. ÚS 379/2021) [i keď v týchto ostatných dvoch prípadoch bol dôvodom vylúčenia aj priateľský vzťah sudcu ústavného súdu a jeho bývalého externého poradcu, pozn.].

13. Námietský senát túto judikatúru plne rešpektuje, a hoci ju na daný prípad nepovažuje za plne aplikovateľnú, a to i vo vzťahu k teórii zdania uplatňovanej, nemožno uznesenie č. k. I. ÚS 154/2020 z 2. apríla 2020 a jeho dôvody opomenúť, keďže rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená.

14. V tomto prípade s ohľadom na judikatúru ústavného súdu, ale najmä judikatúru ESLP, napriek tomu, že sudca Libor Duľa svoj osobný vzťah k svojmu bývalému externému poradcovi (a zrejme aj budúcemu) výslovne nedeclaroval, dospel ústavný súd k záveru, že v zmysle § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sú dôvody uvedené vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duľu dostačujúce pre vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu v danej veci, čím sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcu Libora Duľu z prejednávania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ]

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu